

روانشناسی رشد (جلد ۱ و ۲)

تالیف: لورا برک

ترجمه: یحیی سید محمدی

انتشارات: ارسباران

فصل اول: تاریخچه، نظریه و راهبردهای پژوهشی

- نظریه: یک رشته اظهارات منظم و منسجم است که رفتار را توصیف می کند، توضیح می دهد و پیش بینی می کند.
- نظریه ها به ۲ دلیل ابزارهای مهمی هستند:
  ۱. چارچوب منظمی را برای مشاهدات ما از افراد تامین می کنند.
  ۲. نظریه هایی که توسط پژوهش تأیید شده اند مبنای دقیقی را برای اقدام عملی در اختیار می گذارند.
- نظریه ها از یک نظر با عقیده معمولی تفاوت دارند ادامه وجود یک نظریه به تأیید علمی نیاز دارد.
- رشد پیوسته است یا ناپیوسته ؟
  ۱. رشد پیوسته: فرآیند افزودن تدریجی مهارت های یکسانی که از همان آغاز وجود داشته اند.
  ۲. رشد ناپیوسته: فرآیندی که به موجب آن روش های تازه و متفاوت درک کردن دنیا و پاسخ دادن به آن در زمان های خاصی پدیدار می شوند.
  ۳. نظریاتی که رشد را ناپیوسته در نظر می گیرند، رشد را طی مراحل در نظر می گیرند.

یادداشت:

۴. مرحله عبارت است از تغییر کیفی در تفکر، احساس و رفتار کردن که دوره های خاص رشد را مشخص می‌کنند.

• مسئله ثبات در برابر انعطاف پذیری:

۱. نظریه پردازانی که بر ثبات تأکید می‌کنند معمولاً بیشتر به وراثت توجه می‌کنند در حالی که آنان که بر انعطاف پذیری تأکید می‌کنند محیط را موثر می‌دانند و معتقدند که تجربیات تازه از تغییر حمایت می‌کنند.

• دیدگاه عمر: پژوهشگران بیشتر رشد را به عنوان سیستمی پویا در نظر می‌گیرند، رویکرد اصلی سیستم های پویا، دیدگاه عمر است.

۱. چهار فرض دیدگاه عمر را تشکیل می‌دهند: ۱/ رشد دایمی ۲/ چند بعدی و چند جهتی ۳/ انعطاف پذیر ۴/ چندین نیروی تأثیر گذار با هم بر آن تأثیر می‌گذارند.

۲. طبق دیدگاه عمر، هیچ دوره ی سنی از نظر تأثیر بر روند زندگی، برتر نیست. رویدادهایی که بر هر دوره تأثیر می‌گذارند می‌توانند تأثیرات برابری به تغییر آینده داشته باشند.

• رشد در طول عمر حداقل از دو نظر، چند جهتی نیز هست. اولاً رشد به بهبود عملکرد محدود نمی‌شود، بلکه در هر دوره ای با افت و خیز جلوه گر می‌شود. ثانیاً: تغییر علاوه بر این که در طول زمان چند بعدی (جهتی) است: در هر زمینه رشد چند جهتی است.

• درست است که رشد انعطاف پذیر است، با این حال به تدریج و با گذشت سن کمتر انعطاف پذیر می‌شود به طوری که توانایی و فرصت برای تغییر کاهش می‌یابد.

• تأثیرات مربوط به سن: رویدادهایی که قویاً با سن ارتباط دارند و بنابراین می‌توان پیش بینی کرد که چه موقعی اتفاق می‌افتند و چه مدت ادامه می‌یابند.

• تأثیرات هم‌دوره: رشد همچنین عمیقاً تحت تأثیر نیروهایی قرار دارد که منحصر به دوره تاریخی خاص هستند. مانند بیماری های همه گیر یا جنگ ها این تأثیرات مربوط به تاریخ توضیح می‌دهند که چرا افرادی که تقریباً در یک دوره به دنیا آمده اند - که هم‌دوره نامیده می‌شوند - شباهت با هم دارند که آن‌ها را از کسانی که دوره های دیگر به دنیا آمده اند متمایز می‌کنند.

• تأثیرات هنجاری و غیرهنجاری: تأثیرات مربوط به سن و مربوط به تاریخ هنجاری هستند زیرا هر یک بر تعداد زیادی از افراد به شیوه مشابه تأثیر می‌گذارند. اما تأثیرات غیر هنجاری رویدادهای غیر عادی

یادداشت:

هستند و فقط برای یک یا چند نفر اتفاق می‌افتند و از جدول زمان بندی قابل پیش بینی تبعیت نمی‌کنند.

● **جان لاک:** نوشته های جان لاک، فیلسوف بریتانیایی پیش درآمد دیدگاه قرن بیستم، یعنی رفتار گرایی بود. لاک کودک را به صورت لوح سفید در نظر داشت. طبق این دیدگاه، کودکان در ابتدا چیزی نیستند و تجربه شخصیت آن‌ها را تشکیل می‌دهد. لاک رشد را به صورت پیوسته در نظر داشت، او طرفدار تربیت بود(نیروی محیط در شکل دادن کودک) در فلسفه لاک، کودکان در شکل دادن سرنوشت خود نقش کمی دارند. در حال حاضر این دیدگاه(کودک منفعل) کنار گذاشته شده است.

● **ژان ژاک روسو:** ژان ژاک روسو فیلسوف فرانسوی، مدعی شد که کودکان لوح سفیدی نیستند که آموزش بزرگسالان آن را پر کند. در عوض روسو کودکان را به صورت وحشی های اصیل در نظر داشت که به صورت طبیعی از موهبت درک درست و غلط و برنامه ای فطری برای رشد منظم و سالم برخوردارند. روسو برخلاف لاک معتقد بود که آموزش بزرگسالان به درک اخلاقی و تفکر و احساسی کودکان صدمه می‌زند. فلسفه او فلسفه کودک محور بود که در آن بزرگسالان باید پذیرای نیازهای کودکان خود باشند.

● فلسفه روسو دو مفهوم مهم را در بر دارد: ۱/مرحله ۲/ارزش

۱. رشد روند رشدی که به صورت ارثی تعیین شده است و به طور طبیعی شکوفا می‌شود. روسو برخلاف لاک کودکان را تعیین کننده ی سرنوشت خود می‌دانست.

۲. مرحله: او رشد را به صورت فرآیندی ناپیوسته و مرحله ای در نظر داشت که از روند یکپارچه ای تبعیت می‌کند که طبیعت آن را برنامه ریزی کرده است.

● دو فیلسوف آلمانی که تاکید کردند توجه به رشد به بزرگسالی گسترش یابد؟ تیتنِس و کاروس

● **داروین:** نظریه تکاملی داروین بر دو اصل مرتبط تاکید می‌کند: انتخاب طبیعی و بقای اصلح

● **هال و گزل:** جی استنلی هال و گزل در مطالعه رشد رویکرد هنجاری را مطرح کردند، به موجب آن از تعداد زیادی افراد ارزیابی رفتاری انجام می‌شود و برای نشان دادن رشد عادی، میانگین مربوط به سن محاسبه می‌شوند.

● در اوایل دهه ۱۹۰۰ از بینه و همکارش تئودور سیمون خواستند تا برای مشخص کردن کودکانی که مشکلات یادگیری داشتند روشی را پیدا کنند و آن‌ها هم اولین آزمون هوش موفقیت آمیز را ساختند.

یادداشت:

آزمون بینه علاوه بر این که نمره ای در اختیار ما می‌گذارد که می‌توانیم پیشرفت تحصیلی را با موفقیت پیش بینی کنیم، همچنین علاقه زیادی را به تفاوت های فردی در رشد را برانگیخت.

- دیدگاه روان کاوی نحوه ای که افراد تعارضات حاصل شده بین سابق های زیستی و انتظارات اجتماعی را حل می‌کنند، نشان دهنده ی توانایی افراد در آموختن، کنار آمدن با دیگران و مقابله با اضطراب است.
- **نظریه فروید:** نظریه روانی – جنسی تاکید دارد که نحوه ای که والدین سابق های جنسی و پرخاشگری فرزند خود را در چند سال اول زندگی اداره می‌کنند، برای رشد شخصیت سالم حیاتی است. به اعتقاد فروید روابط بین نهاد، خود و فراخود در سال های پیش دبستانی شخصیت اساسی فرد را تعیین می‌کنند.

○ مراحل روانی – جنسی فروید:

۱. مرحله دهانی {تولد تا یک سالگی}: فعالیت مکیدن، اگر نیاز دهانی ارضا نشود فرد عادت هایی نظیر مکیدن شست، جویدن ناخن و جویدن مداد و پرخوری و سیگار کشیدن را در بزرگسالی پرورش می‌دهد.

۲. مرحله مقعدی {۱ تا ۳ سالگی}: کودکان از نگه داشتن و رها کردن ادرار و مدفوع لذت می‌برند، مسئله مهم آموزش استفاده از توالت است. تفاوت های مربوط به کنترل مقعد اگر به شکل متعادل حل و فصل نشود ممکن است به شکل نظم و پاکیزگی بیش از حد یا شلختگی و بی نظمی آشکار شوند.

۳. مرحله آلتی {۳ تا ۶ سالگی}: کودکان از تحریک اندام تناسلی لذت می‌برند. تعارض ادیپ و الکترا ایجاد می‌شود. بروز احساس جنسی به والد جنس مخالف و رها کردن این میل برای اجتناب از تنبیه و همچنین پذیرفتن خصوصیات و ارزشهای والد هم جنس. شکل گیری فراخود و احساس گناه

۴. مرحله نهفتگی {۶ تا ۱۱ سالگی}: غرایز جنسی خفته هستند و فراخود بیشتر رشد می‌کند. کودک به کسب ارزشهای اجتماعی تازه می‌پردازد.

۵. مرحله تناسلی {نوجوانی ۱۲ به بعد}: فرا رسیدن بلوغ و ظهور دوباره تکانه های جنسی مرحله آلتی

○ نظریه فروید اولین نظریه ای بود که روی تاثیر رابطه اولیه والد – فرزند بر رشد تاکید کرد.

یادداشت:

○ اشکالات نظریه فروید: اولاً تاکید زیادی روی احساس جنسی در رشد ثانیاً؛ بیشتر برای جامعه ویکتوریایی قرن ۱۹ کاربرد داشت که افراد آن از لحاظ جنسی سرکوب شده بودند سرانجام این‌که فروید کودکان را مستقیماً مورد بررسی قرار نداد.

● **اریکسون:** در نظریه روانی – اجتماعی خود روی این موضوع تاکید کرد که خود صرفاً بین تکانه های نهاد و در خواست های فراخود میانجیگری نمی‌کند. بلکه خود در هر مرحله نگرش ها و مهارت هایی را نیز کسب می‌کند که باعث می‌شوند فرد عضو فعال و کمک کننده به جامعه شود. پنج مرحله ی اول اریکسون شبیه مراحل فروید هستند ولی اریکسون ۳ مرحله بزرگسالی را نیز اضافه می‌کند.

○ **مراحل روانی – اجتماعی اریکسون:**

۱. اعتماد در برابر بی اعتمادی (دهانی) {تولد تا یک سالگی}: نوزادان از مراقبت گرم و پذیرا احساس اعتماد می‌کنند و از انتظار زیاد برای آسایش و یا برخورد خشن احساس بی اعتمادی و عدم اطمینان می‌کنند.

۲. خودمختاری در برابر شرم و تردید (مقعدی) {۱ تا ۳ سالگی}: کودکان می‌خواهند خودشان انتخاب کنند و تصمیم بگیرند. خود مختاری زمانی پرورش می‌یابد که والدین امکان انتخاب آزاد را فراهم کرده و به کودک فشار نیاورند یا او را شرم‌منده نکنند.

۳. ابتکار عمل در برابر احساس گناه (آلتی) {۳ تا ۶ سالگی}: کودکان از طریق بازی وانمود کردن، نوع آدمی را که می‌توانند بشوند کاوش می‌کنند. ابتکار عمل زمانی شکل می‌گیرد که والدین از درک هدف و مقصود جدید در فرزند حمایت کنند. اگر والدین توقع زیادی از فرزند خود داشته باشند که خود را کنترل کند موجب احساس گناه در او می‌شوند.

۴. سختکوشی در برابر احساس حقارت (نهفتگی) {۶ تا ۱۱ سالگی}: احساس حقارت در صورتی ایجاد می‌شود که تجربیات ناگوار در خانه، مدرسه یا با همسالان به احساس بی کفایتی منجر شوند.

۵. هویت در برابر سردرگمی نقش

۶. صمیمیت در برابر انزوا (اوایل بزرگسالی، جوانی): برخی افراد نمی‌توانند روابط صمیمانه برقرار کنند و منزوی می‌مانند.

۷. زاینده‌گی در برابر رکورد (میانسالی): بزرگ کردن فرزندان، کار خلاق، مراقبت از دیگران کسی که در این زمینه ها شکست می‌خورد، احساس می‌کند دستاوردی نداشته است. (رکود)

یادداشت:

۸. انسجام خود در برابر ناامیدی {اواخر بزرگسالی (پیری)}: انسجام از این احساس ناشی می‌شود که زندگی فرد ارزش زیستن را داشته است کسانی که از زندگی خود ناراضی هستند از مرگ می‌هراسند.

○ مهمترین امتیاز دیدگاه روان کاوی تاکید آن بر تاریخچه زندگی منحصر به فرد شخص است. نظریه پردازان روان کاوی روش بالینی یا مورد پژوهش را اختیار می‌کنند. ضعف تعدادی از مفاهیم روان کاوی مانند مراحل روانی – جنسی و عملکرد خود به قدری مبهم هستند که آزمایش تجربی آنها مشکل یا غیر ممکن است. تحقیقات ایوان پاولف، فیزیولوژیست روسی در مورد یادگیری حیوان، الهام بخش واتسون بودند.

● پاولف: شرطی سازی کلاسیک را کشف کرد.

● واتسون: می‌خواست بفهمد که آیا می‌توان شرطی سازی کلاسیک را در مورد کودکان اجرا کرد؛ و برای این منظور آزمایش تاریخی کودک ۱۱ ماهه ای به نام آلبرت را انجام داد و به او یاد داد از یک محرک خنثی (موش سفید) بترسد.

● نظریه شرطی سازی کنشگر را اسکینر ابداع کرد.

● نظریه بندورا بر سر مشق گیری به عنوان منبع قدرتمند رشد تاکید دارد، که به تقلید یا یادگیری مشاهده ای نیز معروف است. جدیدترین مدل نظریه بندورا به قدری بر نحوه ای که درباره خود و دیگران فکر می‌کنیم تاکید می‌کند که او رویکرد خود را به جای یادگیری اجتماعی، رویکرد اجتماعی-شناختی می‌نامد.

● احساس کارایی در نظریه بندورا چیست؟ این عقیده که توانایی ها و خصوصیات کودکان به آنها کمک می‌کنند تا موفق شوند. بندورا بخاطر تاکیدش بر شناخت در بین نظریه پردازان که از سنت رفتارگرایی سرچشمه گرفته اند منحصر به فرد است. زیرا او معتقد است که کودکان و بزرگسالان نقش فعالی در یادگیری خود دارند.

● ژان پیاژه: نظریه پرداز شناختی سویسی بیش از هر کس دیگری بر پژوهش درباره رشد کودک تاثیر داشته است. طبق نظریه شناختی – رشدی او کودک با دستکاری و کاوش محیط خود، به طور فعال آگاهی کسب می‌کند. نظریه پیاژه درباره رشد تحت تاثیر آموزش های اولیه او در زیست شناسی بود. مفهوم زیستی انطباق در نظریه او اهمیت زیادی دارد. درست به همان صورتی که ساختارهای بدن برای

یادداشت:

مطابقت یافتن با محیط سازگار می‌شوند، ساختارهای ذهن هم طوری رشد می‌کنند تا با دنیای بیرونی بهتر تطابق یابند و یا سازگار شوند.

● پیازه معتقد بود که آگاهی کودکان در نوباوگی و اوایل کودکی با آگاهی بزرگسالان تفاوت دارد. مراحل رشد شناختی رشد پیازه:

○ حسی - حرکتی (تولد تا ۲سالگی): نوزادان با تاثیر گذاشتن بر محیط به وسیله چشم و گوش، دست و دهان، فکر می‌کند. در نتیجه آن‌ها برای حل کردن مسائل ساده روشهای ابداع می‌کند.

○ پیش عملیاتی (۲ تا ۷سالگی): کودکان برای بازنمایی کشفیات حسی - حرکتی قبلی خود از نمادها استفاده می‌کنند، رشد زبان و بازی وانمود کردن صورت می‌گیرد.

○ عملیات عینی (۷ تا ۱۱سالگی): استدلال کودکان منطقی می‌شود، مایع خمیربازی بعد از تغییر شکل ثابت می‌ماند. کودکان همچنین اشیا در طبقات سازمان می‌دهند. با این حال تفکر آن‌ها هنوز انتزاعی نیست.

○ عملیات صوری (۱۱ سالگی به بعد): توانایی تفکر انتزاعی و منظم نوجوانان را قادر می‌سازد تا وقتی با مسئله ای رو به رو می‌شوند با فرضیه‌ها شروع می‌کنند و از استنباط آزمون پذیر نتیجه می‌گیرند. آن‌ها همچنین می‌توانند منطق اظهارات کلامی را ارزیابی کنند. بدون این که به شرایط دنیای عملی اشاره ای داشته باشند. پیازه از روش مصاحبه‌های بالینی باز پاسخ استفاده می‌کرد: اولین پاسخی که از کودک پرسیده می‌شود، مبنایی برای سوال بعدی پیازه بود.

● از لحاظ علمی نظریه پیازه به شکل گیری فلسفه‌های آموزشی و برنامه‌هایی که برای یادگیری و اکتشافی و تماس مستقیم با محیط کمک می‌کند تاکید می‌کند.

● ضعف پژوهش‌ها نشان می‌دهند که پیازه توانایی نوباوگان و کودکان پیش دبستانی را دست کم گرفته است.

● تحقیقات نشان می‌دهند که عملکرد کودکان در مسائل پیازه می‌تواند با آموزش بهتر شود. این یافته فرض او را که یادگیری اکتشافی نه آموزش بزرگسالان بهترین راه برای کمک کردن به رشد است، زیر سوال می‌برد.

● برخی از نظریه پردازان عمر با نتیجه گیری پیازه که بعد از نوجوانی تغییرات شناختی مهمی روی نمی‌دهند مخالف هستند.

یادداشت:

• پردازش اطلاعات:

- دیدگاه پردازان اطلاعات: می‌شود ذهن انسان را نیز به صورت سیستم‌های دستکاری کننده نماد در نظر گرفت که اطلاعات از طریق آن جریان می‌یابد.
- پژوهشگران پردازش اطلاعات برای ترسیم مراحل حل مسائل و انجام تکالیف توسط افراد، معمولاً نمودارهای گردشی استفاده می‌کنند. مانند برنامه‌هایی که برای کامپیوتر طراحی می‌شوند تا یک سری عملیات ذهن را انجام دهند.
- رویکرد پردازش اطلاعات مانند نظریه پیازه افراد را به صورت موجودات فعال و معقول می‌داند، اما برخلاف پیازه رشد را به مراحل تقسیم نمی‌کند بلکه فرآیندهای فکر مانند ادراک، توجه و حافظه و... را بررسی می‌کند بنابراین رشد را پیوسته می‌داند.
- مهم‌ترین امتیاز این رویکرد: خود را نسبت به روشهای تحقیق دقیق متعهد می‌دانند.
- یافته‌های رویکرد کمک‌های مهمی برای آموزش و پرورش دارد.
- نقاط ضعف رویکرد پردازش اطلاعات: با این‌که به خوبی تفکر را به عناصر آن تجزیه می‌کند، اما در ترکیب آن عناصر به صورت نظریه جامع مشکل دارد. این رویکرد جنبه‌هایی از شناخت را که منطقی و خطی نیستند نادیده گرفته است.
- بیشتر پژوهش‌های آن به جای دنیای واقعی در آزمایشگاه‌ها اجرا شده است.
- علم اعصاب شناختی مربوط به رشد محققانی را از روان‌شناسی، زیست‌شناسی، علم اعصاب و پزشکی گرد هم می‌آورد تا رابطه بین تغییرات در مغز و پردازش شناختی و الگوهای رفتار فرد در حال رشد را بررسی کنند.
- **کردارشناسی:** دو جانور شناس اروپایی کنراد لورنز و نیکو تین برگن شالوده نوین آن را ریختند.
  - نقش پذیری: یعنی رفتار تعقیب کردن جوجه پرندها که با نزدیکی به مادر بقای آن‌ها حفظ می‌شوند.
  - مشاهدات نقش پذیری به شکل‌گیری مفهوم دوره بحرانی در رشد انسان منجر شد.
    - دوره بحرانی مدت زمان محدودی است که در آن فرد از لحاظ زیستی آمادگی دارد تا رفتارهای سازگارانه‌ی خاصی را فراگیرد. اما به حمایت‌های محیط تحریک‌کننده نیاز دارد.
    - دوره حساس بهتر از مفهوم دوره بحرانی در مورد رشد انسان کاربرد دارد. دوره حساس زمانی است که برای ظاهر شدن توانایی‌های خاص مطلوب است و فرد در این زمان خیلی پذیرای تاثیرات

یادداشت:

محیطی است. با این حال مرزهای آن به اندازه دوره بحرانی مشخص نشده است. رشد می‌تواند بعدها روی دهد ولی سخت فرزند بکار برد. او معتقد بود که لبخند، غان و غون کردن، چنگ زدن و گریه کردن علایم اجتماعی فطری هستند که مادر ترغیب به نزدیک شدن و ارتباط می‌کنند

● **جان بولبی:** روان‌کاو روی رشد دلبستگی کار کرد و معتقد بود رابطه دلبستگی پیامدهای دایمی برای روابط انسان دارد.

● **روان‌شناسی رشد تکاملی:** این رشته سعی دارد از ارزش سازگاران‌های توانایی‌های شناختی، هیجانی و اجتماعی هنگامی که با افزایش سن تغییر می‌کند آگاه شوند.

● پژوهش‌های میان فرهنگی و چند فرهنگی به ما کمک می‌کند تا از مشارکت عوامل زیستی و محیطی در جدول زمانی، ترتیب ظاهر شدن و تنوع رفتارهای کودکان و بزرگسالان آگاه شویم.

● **نظریه اجتماعی — فرهنگی ویگوتسکی:** بر نحوه‌ای که فرهنگ ارزش‌ها، عقاید، رسوم و مهارت‌های اجتماعی _ به نسل بعدی انتقال می‌یابد تمرکز می‌کند. به عقیده ویگوتسکی تعامل اجتماعی _ مخصوصاً گفتگوهای یاری بخش با اعضای آگاه‌تر جامعه — برای این که کودکان شیوه‌های تفکر و رفتار کردن را که فرهنگ جامعه را تشکیل می‌دهند فراگیری کند ضروری هستند (منطقه مجاور رشد).

○ ویگوتسکی با پیازه موافق است که کودکان موجودات فعال و سازنده‌ای هستند. اما برخلاف پیازه بر تلاش‌های مستقل کودکان تاکید کرد، ویگوتسکی رشد شناختی را به صورت فرآیندی که جامعه میانجی آن می‌شود در نظر گرفت. رشد شناختی کودکان را وابسته به حمایت بزرگسالان و همسالان مقرر می‌دانند.

● **مدل زیست بوم شناختی:** نظریه سیستم‌های بوم شناختی فرد را به صورتی در نظر می‌گیرد که درون سیستم پیچیده روابطی رشد می‌کند که چندین سطح از محیط پیرامون روی او اثر می‌گذارد

○ چون خلق و خوی کودک که تحت تاثیر عوامل زیستی قرار دارد با نیروهای محیطی ترکیب می‌شود تا رشد شکل دهد، برون‌فون برنر اخیراً دیدگاه خود را مدل زیست بوم شناختی نامیده است.

○ **ریز سیستم:** عمیق‌ترین سطح محیط ریز سیستم است که از فعالیت‌ها و الگوهای تعامل در محیط‌های نزدیک تشکیل می‌شود. ریز سیستم به روابط بین فرد و محیط نزدیک مانند خانواده و مهد کودک اشاره دارد.

○ **میان سیستم:** دومین سطح مدل برون دادی برنر است که ارتباط‌های بین ریز سیستم‌ها را دربر می‌گیرد. به ارتباط‌های بین محیط‌های نزدیک اشاره دارند.

یادداشت:

- **برون سیتتم:** از موقعیت های اجتماعی تشکیل می شوند که خود را در حال رشد را در بر نمی گیرد ولی بر تجربیات او را در موقعیت های نزدیک تاثیر گذارند. این موقعیت های اجتماعی می توانند رسمی یا غیر رسمی باشند (محل کار و همسایگی...).
- **کلان سیستم:** برونی ترین سطح مدل برونفن برنر است. این سطح موقعیت خاصی نیست بلکه از ارزش ها، قوانین، آداب و رسوم و امکانات تشکیل می شود
- پژوهش ها از تاثیر منفی اختلال در فعالیت های برون سیستم خبر می دهند، خانواده هایی که از لحاظ اجتماعی منزوی هستند روابط محدودی دارند یا بیکار هستند تعارض زناشویی بیشتر دارند و با کودک بد رفتاری می کنند.
- اولویتی که کلان سیستم برای نیازهای کودکان و بزرگسالان قایل می شود، به حمایتی که آن ها در سطوح درونی محیط دریافت می کنند تاثیر می گذارد
- به عقیده برونفن برنر محیط نیروی ثابتی نیست که به صورت یکپارچه بر افراد تاثیر بگذارد، بلکه نیرویی پویا در تغییرات (سیستم پویا و دایم در تغییر)
- تغییرات زندگی می توانند از بیرون صورت گیرند یا این که از درون فرد ناشی شوند. برونفن بعد زمانی مدل خود را سیستم زمانی نامید.

یادداشت:

● روش‌های تحقیق:

- نقطه ضعف مشاهده طبیعی: همه افراد از فرصت برابر برای نشان رفتاری خاص در زندگی روزمره برخوردار نیستند.
- برای برخورد کردن با این مشکل از مشاهدات ساخت دار استفاده می‌کنند.
- مشاهده ساخت دار: پژوهشگر موقعیت آزمایشگاهی را ترتیب می‌دهد که رفتار مورد علاقه را برانگیخته می‌کند، طوری که هر آزمودنی برای نشان دادن آن پاسخ مورد نظر فرصت برابری داشته باشد.
- نقاط ضعف پژوهش قوم نگاری: ۱/ ارزش‌ها و ترجیحات نظری پژوهشگران می‌توانند اطلاعات را تحریف کنند. ۲/ یافته‌ها را نمی‌توان به افراد و موقعیت‌های دیگر تصمیم داد.

● مصاحبه بالینی:

- دو امتیاز مهم مصاحبه بالینی: ۱/ به افراد امکان می‌دهد افکار خود را به صورتی آشکار سازند که شبیه زندگی واقعی است. ۲/ موجب می‌شود مقدار زیادی اطلاعات را در مدت کوتاهی بدست آوریم.
- مهم‌ترین نقطه ضعف مصاحبه بالینی: به دقتی که افراد افکار، احساسات و تجربیات خود را نقل می‌کنند مربوط می‌شود.
- از مصاحبه بالینی به خاطر انعطاف‌پذیری آن نیز انتقاد شده است. وقتی که از هر آزمونی سوال‌های متفاوتی پرسیده می‌شود، امکان دارد که پاسخ‌ها به جای تفاوت‌های واقعی در نحوه‌ای که افراد فکر می‌کنند، روش مصاحبه کردن را منعکس نمایند.
- مصاحبه‌های ساخت دار که در آن‌ها از هر آزمودنی سوال‌های یکسانی را به شیوه یکسانی می‌پرسند، این مشکل را برطرف می‌کنند.

- روش بالینی یا مورد پژوهی: برای بررسی افرادی مناسب است که از نظر تعداد محدود و از نظر خصوصیات بسیار متفاوت هستند.

● پژوهش قوم نگاری:

- از انسان‌شناسی اقتباس شده است.
- قوم‌نگاری مانند روش بالینی عمدتاً توصیفی و کیفی است. اما پژوهشگرانی که از این روش استفاده می‌کنند به جای این‌که بخواهند از فرد واحدی آگاه شوند می‌خواهند از طریق مشاهده کردن آزمودنی، از یک فرهنگ یا گروه اجتماعی مجزا آگاه شوند.

یادداشت:

● تحقیقات همبستگی:

- نقطه ضعف تحقیقات همبستگی: نمی‌توانیم نتیجه‌گیری علت و معلول بکنیم
- در ضریب همبستگی: بزرگی یا اندازه عدد، نیرومندی رابطه را نشان می‌دهد، هر چه ارزش به ۱+ یا ۱- نزدیکتر باشد رابطه نیرومندتر است. و علامت عدد (+ یا -) به جهت رابطه اشاره دارد.
- علامت مثبت+ یعنی وقتی یک متغیر افزایش می‌یابد دیگری هم افزایش می‌یابد و علامت منفی- یعنی افزایش یکی آن دیگری کاهش می‌یابد.
- **آزمایش:** یافته‌هایی که در آزمایشگاه‌ها بدست می‌آیند همیشه در موقعیت‌های روزمره کاربرد ندارند. بنابراین: در آزمایش‌های میدانی پژوهشگرانی که از فرصت‌هایی برای گماردن آزمودنی‌ها به طور تصادفی در شرایط آزمایشی آن‌هم در موقعیت‌های طبیعی سود می‌جویند.
  - پژوهشگران اغلب نمی‌توانند آزمودنی‌ها را به طور تصادفی بگمارند و شرایط را در دنیای عملی دستکاری کنند. گاهی آن‌ها می‌توانند به اجرا کردن آزمایش‌های طبیعی یا شبه‌آزمایش رضایت دهند. شرایطی که از پیش وجود دارند، مانند محیط خانوادگی، مدارس، محیط کار... .
  - به رغم این‌که تلاش‌ها، آزمایش‌های طبیعی نمی‌توانند از دقت پژوهش‌آزمایشی برخوردار باشند.
- **رویکرد طولی:** در طرح طولی آزمودنی‌ها بارها بررسی می‌کنند و در حالی که آن‌ها بزرگ می‌شوند، تغییرات مورد توجه قرار می‌گیرند.
  - دو امتیاز رویکرد طولی: ۱/ چون عملکرد هر فرد را در طول زمان ردیابی می‌کند، پژوهشگران می‌توانند الگوهای مشترک و تفاوت‌های فردی در رشد را مشخص کنند. ۲/ تحقیقات طولی به پژوهشگران امکان می‌دهند تا روابط بین رویدادهای قبلی و بعدی و رفتار را بررسی کنند.
  - مشکلات پژوهش طولی: امکان دارد آزمودنی‌ها نقل مکان کرده یا به دلایل دیگری از تحقیق خارج شوند. دیگر این‌که امکان دارد که عملکرد آن‌ها در نتیجه تأثیرات تمرین بهبود یابد.
  - یکی از تهدیدها برای یافته‌های طولی، تأثیرات هم‌دوره است. افرادی که در دوره زمانی یکسانی متولد شده، تحت تأثیر یک رشته شرایط تاریخی و فرهنگی خاص قرار دارند. نتایج مبتنی بر یک هم‌دوره ممکن است در مورد افراد که در مواقع دیگر رشد کرده‌اند کاربرد نداشته باشند.
  - مدت زمانی که طول می‌کشد تا خیلی از رفتارها تغییر کنند، حتی در تحقیقات طولی محدود، پژوهشگران را بر آن داشته تا به راهبرد مناسب‌تری برای بررسی رشد روی آورند. در طرح مقطعی گروهی از افراد که از نظر سن تفاوت دارند، مقطع زمانی یکسانی بررسی می‌شوند.

یادداشت:

● پژوهش مقطعی:

○ مشکلات پژوهش مقطعی: به رغم مناسب بودن آن شواهد مربوط به رشد را در سطح فردی اختیار نمی‌گذارد. مقایسه‌ها به میانگین‌های گروه‌های سنی محدود هستند. در ضمن تاثیرات هم‌دوره آن‌ها را نیز مانند پژوهش طولی تهدید می‌کنند برای مثال مقایسه هم‌دوره‌های ۱۰ ساله، ۲۰ ساله و ۳۰ ساله، گروه‌هایی که در سالهای متفاوتی به دنیا آمده‌اند و بزرگ شده‌اند ممکن است تغییرات مرتبط با سن را نشان ندهند.

● طرح‌های زنجیره‌ای: پژوهشگران براساس نقاط ضعف و قوت پژوهش‌های طولی و مقطعی، طرح‌های زنجیره‌ای را ابداع کرده‌اند.

○ در طرح زنجیره‌ای، چند تحقیق مقطعی یا طولی مشابه (که زنجیره‌ها نام دارند) در زمان‌های مختلف اجرا می‌شوند.

○ دو نقطه قوت طرح‌های زنجیره‌ای: ۱/ می‌توانیم تاثیرات هم‌دوره را بررسی کنیم که وجود دارند یا نه. ۲/ امکان مقایسه‌های طولی و مقطعی را فراهم می‌کند، اگر نتایج هر دو مشابه باشد یافته‌ها مطمئن هستند.

● حقوق آزمودنی‌های پژوهش: محافظت از آسیب/رضایت آگاهانه/حریم شخصی (محفوظ ماندن اطلاعات)/آگاهی از نتایج/حق برخورداری از تدابیر سودمند، اگر وجود داشته باشد.

یادداشت:

- ❖ پکیج کامل کیهان را آقای نیک منش نوشته است.
- ❖ این پکیج شامل تمام منابع از تمام دروس اصلی کنکور روانشناسی است که رتبه های برتر خوانده اند.
- ❖ آقای نیک منش لیسانس روانشناسی بالینی از دانشگاه تهران دارند.
- ❖ ایشان رتبه برتر کنکور و دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی دانشگاه شهید بهشتی اند.
- ❖ ایشان از مشاوران کنونی گروه آموزشی "کیهان-کارشناسی ارشد روانشناسی" هستند.
- ❖ مشاور دیگر گروه آقای فلاح رتبه ۸ عمومی و ۲۹ بالینی سراسری دو سال پیش است.
- ❖ ایشان یک تغییر رشته ای هستند و از دانشگاه تهران لیسانس حسابداری گرفته اند.
- ❖ ایشان هم دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی- خانواده درمانی در دانشگاه شهید بهشتی هستند.
- ❖ کیهان برای داوطلبان کارشناسی ارشد روانشناسی، مشاوره های حضوری و تلفنی برگزار میکند.
- ❖ مشاوره های حضوری کیهان در دفتر کلینیک تخصصی کیهان در تهران برگزار میشود.
- ❖ مشاوران کیهان میخواهند به شما بگویند چطور رتبه برتر شوید، بدون پرداخت هزینه های گزاف.

*****

رزرو وقت مشاوره رایگان یا درخواست تهیه پکیج کامل کیهان

با ارسال نام خود به

۰۹۱۹۰۰۹۵۸۷۰

یا تماس مستقیم با کلینیک :

روزهای شنبه، سه شنبه، پنجشنبه، ساعات ۹-۱۴

۰۲۱-۸۸۵۳۳۴۹۷۰۹۸

یادداشت: